

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2022/216 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 15ης Φεβρουαρίου 2022

σχετικά με την παράταση της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα

[κοινοποιούμενη υπό τον αριθμό C(2022) 865]

(Το κείμενο στην ελληνική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ τα οποία αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 2 παράγραφος 1,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Μετά τη λήξη της χρηματοδοτικής συνδρομής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας στις 20 Αυγούστου 2018, με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/1192 της Επιτροπής ⁽²⁾ ενεργοποιήθηκε ενισχυμένη εποπτεία για την Ελλάδα για περίοδο έξι μηνών, από τις 21 Αυγούστου 2018. Στη συνέχεια, η ενισχυμένη εποπτεία παρατάθηκε έξι φορές ⁽³⁾, κάθε φορά για επιπλέον περίοδο έξι μηνών. Η τελευταία φορά ήταν στις 21 Αυγούστου 2021.
- (2) Από το 2010, η Ελλάδα έχει λάβει σημαντικό ποσό χρηματοδοτικής συνδρομής, με αποτέλεσμα οι εκκρεμείς υποχρεώσεις της Ελλάδας έναντι των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας να ανέρχονται στο συνολικό ποσό των 240 875 εκατ. EUR. Η Ελλάδα έλαβε χρηματοδοτική στήριξη από τους Ευρωπαίους εταίρους της με ευνοϊκούς όρους, ενώ το 2012 εγκρίθηκαν ειδικά μέτρα για την αναδιάρθρωση χρέους σε πιο βιώσιμη βάση και εκ νέου από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας το 2017. Στις 22 Ιουνίου 2018, επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία στην Ευρωζона για την εφαρμογή πρόσθετων μέτρων με σκοπό τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους. Ορισμένα από τα μέτρα αυτά, συμπεριλαμβανομένης της μεταβίβασης ποσών ισοδύναμων προς τα έσοδα που πραγματοποιήθηκαν από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ από την κατοχή κρατικών ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου με βάση τη συμφωνία για τα καθαρά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και το πρόγραμμα για τις αγορές τίτλων, μπορούν να συμφωνούνται σε εξαμηνιαία βάση στην Ευρωζона μετά από θετική έκθεση στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας όσον αφορά τη συμμόρφωση της Ελλάδας προς τις μεταπρογραμματικές της δεσμεύσεις πολιτικής. Η αποδέσμευση των έξι πρώτων δόσεων των μέτρων για το χρέος που εξαρτώνται από την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών πραγματοποιήθηκε κατόπιν συμφωνίας της Ευρωζонаς τον Απρίλιο του 2019, τον Δεκέμβριο του 2019, τον Ιούνιο του 2020, τον Νοέμβριο του 2020, τον Ιούνιο του 2021 και τον Δεκέμβριο του 2021, αντίστοιχα.
- (3) Η Ελλάδα ανέλαβε δέσμευση, στο πλαίσιο της Ευρωζонаς, να συνεχίσει και να ολοκληρώσει όλες τις βασικές μεταρρυθμίσεις που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος στήριξης της σταθερότητας του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (στο εξής: πρόγραμμα), καθώς και να διασφαλίσει τους στόχους των σημαντικών μεταρρυθμίσεων που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος και των προγενέστερων αυτού προγραμμάτων. Η Ελλάδα δεσμεύθηκε επίσης να εφαρμόσει ειδικά μέτρα στους τομείς των δημοσιονομικών και των δημοσιονομικών-διαρθρωτικών πολιτικών, της κοινωνικής πρόνοιας, της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, των αγορών εργασίας και προϊόντων, των ιδιωτικοποιήσεων και της δημόσιας διοίκησης. Τα εν λόγω ειδικά μέτρα, τα οποία περιλαμβάνονται σε παράρτημα της δήλωσης της Ευρωζонаς της 22ας Ιουνίου 2018, θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών της Ελλάδας, καθώς και των πηγών ή των δυνητικών πηγών οικονομικών δυσκολιών. Οι εν λόγω δεσμεύσεις, οι οποίες αποτελούν τη βάση για την αποδέσμευση πρόσθετων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους, κάλυπταν το διάστημα έως τα μέσα του 2022 και, ως εκ τούτου, η Ελλάδα έχει εισέλθει στο τελευταίο έτος της εν λόγω ρύθμισης. Οι αρχές εξέφρασαν την πρόθεσή τους να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στην υλοποίηση, έως τα μέσα του 2022, των δεσμεύσεων που δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί. Στο πλαίσιο των αποφάσεων για την αποδέσμευση των υπολοίπων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους και στο πλαίσιο της λήξης της ενισχυμένης εποπτείας, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, αφενός, η πρόδος προς την ολοκλήρωση της υλοποίησης των δεσμεύσεων και, αφετέρου, το ευρύτερο περιβάλλον οικονομικής πολιτικής.

⁽¹⁾ ΕΕ L 140 της 27.5.2013, σ. 1.

⁽²⁾ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/1192 της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 2018, σχετικά με την ενεργοποίηση της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα (ΕΕ L 211 της 22.8.2018, σ. 1).

⁽³⁾ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/338 της Επιτροπής, ΕΕ L 60 της 28.2.2019, σ. 17· εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/1287 της Επιτροπής (ΕΕ L 202 της 31.7.2019, σ. 110)· εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2020/280 της Επιτροπής (ΕΕ L 59 της 28.2.2020, σ. 9)· εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2020/5086 της Επιτροπής (ΕΕ L 248 της 31.7.2020, σ. 20)· εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2021/271 της Επιτροπής (ΕΕ L 61 της 22.2.2021, σ. 3) και εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2021/1279 της Επιτροπής (ΕΕ L 280 της 3.8.2021, σ. 2).

- (4) Στις 2 Ιουνίου 2021, η Επιτροπή δημοσίευσε την εμπεριστατωμένη επισκόπηση του 2021 για την Ελλάδα ⁽⁴⁾. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Αυτές οι ανισορροπίες σχετίζονται με το υψηλό δημόσιο χρέος, το υψηλό ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων και την ατελή εξωτερική επανεξισορρόπηση, σε συνθήκες ακόμη υψηλής —αν και μειούμενης— ανεργίας και χαμηλής δυνητικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2022 ⁽⁵⁾, η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να εξεταστούν περαιτέρω η εμμονή μακροοικονομικών κινδύνων και η πρόοδος όσον αφορά την εξάλειψη των υπερβολικών ανισορροπιών στην εμπεριστατωμένη επισκόπηση της άνοιξης του 2022. Η αξιολόγηση αυτή βασίστηκε σε διάφορες παραμέτρους. Πρώτον, ο δείκτης χρέους γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 26 εκατοστιαίες μονάδες το 2020, δηλαδή σε 206,3 % του ΑΕΠ, γεγονός που αντικατοπτρίζει το βάθος της ύφεσης και τον αντίκτυπο των μέτρων για τον περιορισμό του οικονομικού και κοινωνικού κόστους της κρίσης της COVID-19. Παρόλο που το δημόσιο χρέος είναι υψηλό, μεγάλο μέρος του έχει παραταθεί από επίσημους πιστωτές με ευνοϊκούς όρους, οι οποίοι, σε συνδυασμό με το μεγάλο ταμειακό απόθεμα ασφαλείας, προστατεύουν την Ελλάδα από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα αρχίσει να μειώνεται το 2021. Δεύτερον, η κερδοφορία του τραπεζικού τομέα απέκτησε αρνητικό πρόσημο το 2020, ενώ ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 είναι ένας από τους χαμηλότερους στην ΕΕ, εν μέρει λόγω της συνεχιζόμενης εξυγίανσης των ισολογισμών των τραπεζών. Το ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων, αν και εξακολουθεί να είναι υψηλό (15 % τον Σεπτέμβριο του 2021 ⁽⁶⁾), μειώθηκε σημαντικά το 2020 και εξακολούθησε να μειώνεται το 2021. Τρίτον, η εξωτερική βιωσιμότητα επιδεινώθηκε το 2020, καθώς η αρνητική καθαρή διεθνής επενδυτική θέση (ως ποσοστό του ΑΕΠ) χειροτέρευσε περαιτέρω λόγω της συρρίκνωσης του ΑΕΠ και της σημαντικής επιδείνωσης του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στο -6,6 % του ΑΕΠ. Ωστόσο, με την επάνοδο του τουρισμού, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προβλέπεται να περιοριστεί το 2021 και το 2022. Τέλος, το ποσοστό ανεργίας εξακολούθησε να μειώνεται ακόμη και κατά τη διάρκεια της πανδημίας, κυρίως λόγω των μέτρων κρατικής στήριξης. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία για το τρίτο τρίμηνο του 2021, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα ανέρχεται σε 13,0 %, δηλαδή μειώθηκε κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο του 2020. Η κυβέρνηση εξακολούθησε να λαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση των υπερβολικών ανισορροπιών παρά τη συνεχιζόμενη πανδημία. Όσον αφορά το μέλλον, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας συνιστά ευκαιρία για την αντιμετώπιση των επενδυτικών και μεταρρυθμιστικών αναγκών.
- (5) Στις 24 Νοεμβρίου 2021, η Επιτροπή δημοσίευσε τη δωδέκατη αξιολόγησή της στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα ⁽⁷⁾. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα έχει σημειώσει περαιτέρω πρόοδο προς την επίτευξη των ειδικών δεσμεύσεών της, παρά τις καθυστερήσεις που σημειώθηκαν σε ορισμένους τομείς, εν μέρει λόγω των δύσκολων συνθηκών που προκλήθηκαν από την πανδημία ή τις καταστροφικές πυρκαγιές τον Αύγουστο του 2021. Οι αρχές υλοποίησαν τις ειδικές δεσμεύσεις στον τομέα της ενέργειας και της διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών, ενώ παράλληλα σημείωσαν σημαντική και ευπρόσδεκτη πρόοδο προς την εκπλήρωση των περισσότερων ειδικών δεσμεύσεών τους έως τον Απρίλιο του 2022.
- (6) Στις 23 Δεκεμβρίου 2021, η ΕΕ θέσπισε μέσο ανάκαμψης, το οποίο παρέχει 750 δισεκατ. EUR για την αντιμετώπιση των δυσμενών οικονομικών συνεπειών της κρίσης της COVID-19 και για την ενίσχυση της ανάκαμψης. Το μέσο θα εφαρμοστεί κυρίως μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ύψους 672,5 δισεκατ. EUR (στο εξής: μηχανισμός). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των πολιτικών 2020-2021 προσαρμόστηκε προσωρινά ώστε να καταστεί δυνατή η δρομολόγηση του μηχανισμού. Μέσω του μηχανισμού, η Ελλάδα δικαιούται να λάβει έως και 17,8 δισεκατ. EUR σε μη επιστρεπτέα στήριξη και έως και 12,7 δισεκατ. EUR σε δάνεια την περίοδο 2021-2026.
- (7) Στις 13 Ιουλίου 2021, το Συμβούλιο ενέκρινε το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας (στο εξής: σχέδιο) ⁽⁸⁾. Το Συμβούλιο έκρινε συγκεκριμένα ότι το σχέδιο συμβάλλει στην αποτελεσματική αντιμετώπιση σημαντικού υποσυνόλου των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων που εντοπίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών πτυχών τους, και στις συστάσεις που διατυπώνονται σύμφωνα με τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών. Οι μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο ελληνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας βασίζονται στην πολύ μεγάλη μεταρρυθμιστική προσπάθεια που καταβλήθηκε στο πλαίσιο των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής και είναι συμπληρωματικές προς τις μεταρρυθμίσεις που παρακολουθούνται στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας. Στις 29 Δεκεμβρίου 2021, η Ελλάδα υπέβαλε την πρώτη αίτηση πληρωμής στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (8) Στις 24 Νοεμβρίου 2021, η Επιτροπή εξέτασε το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Ελλάδας για το 2022, λαμβάνοντας υπόψη τη συνέχιση της εφαρμογής της γενικής ρήτρας διαφυγής και εστιάζοντας στη συνέπεια με τις συστάσεις του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021. Σύμφωνα με την αξιολόγηση της Επιτροπής ⁽⁹⁾, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός της Ελλάδας το 2022 προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Ελλάδα

⁽⁴⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Συντονισμός των οικονομικών πολιτικών το 2021: αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, στήριξη της ανάκαμψης και εκσυγχρονισμός της οικονομίας μας, COM(2021) 500. Εμπεριστατωμένη επισκόπηση για την Ελλάδα, SWD(2021) 403.

⁽⁵⁾ Έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2022, COM/2021/741.

⁽⁶⁾ Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, μετρήσεις σε επίπεδο μεμονωμένων επιχειρήσεων.

⁽⁷⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Έκθεση ενισχυμένης εποπτείας — Ελλάδα, Νοέμβριος 2021, COM(2021) 916.

⁽⁸⁾ Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας.

⁽⁹⁾ Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Ελλάδας, C(2021) 9503.

σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Ελλάδα σχεδιάζει επίσης να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή επισήμανε ότι, δεδομένου του επιπέδου του δημόσιου χρέους της Ελλάδας και των σοβαρών προκλήσεων βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα πριν από την έξαρση της πανδημίας της COVID-19, κατά τη λήψη υποστηρικτικών δημοσιονομικών μέτρων, είναι σημαντικό η Ελλάδα να διατηρήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική προκειμένου να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή υπενθύμισε επίσης τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων.

- (9) Από την έναρξη της πανδημίας, η Ελλάδα διατήρησε την παρουσία της στις αγορές ομολόγων και υπερκάλυψε το σχέδιο χρηματοδότησής της το 2021, συγκεντρώνοντας 14 δισεκατ. EUR από την ανοικτή αγορά. Η πιστοληπτική αξιολόγηση του δημόσιου χρέους της Ελλάδας εξακολούθησε να βελτιώνεται το 2021 παρά την πανδημία, μειώνοντας περαιτέρω την απόστασή της από την επενδυτική βαθμίδα. Οι τρέχοντες ευνοϊκοί όροι χρηματοδότησης υποστηρίζονται από μέτρα ρευστότητας που έχουν συμφωνηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου του έκτακτου προγράμματος αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Με βάση την ανάλυση της βιωσιμότητας του χρέους που παρουσιάζεται στη 12η έκθεση ενισχυμένης εποπτείας, οι ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες της κυβέρνησης αναμένεται να παραμείνουν αυξημένες βραχυπρόθεσμα, κυρίως λόγω του υψηλού πρωτογενούς ελλείμματος που προβλέπεται για το 2021 και το 2022 και της καταγραφής των χρηματοοικονομικών ροών στο πλαίσιο της δανειακής διευκόλυνσης που παρουσιάζεται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, παρόλο που η πρόσθετη χρηματοδοτική ανάγκη για την εν λόγω διευκόλυνση αναμένεται να καλυφθεί από την εκταμίευση του δανείου δυνάμει του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Τα επόμενα έτη, η χρηματοδοτικές ανάγκες αναμένεται να είναι μέτριες και να παραμείνουν κάτω από το 15 % του ΑΕΠ έως το 2030. Η Ελλάδα εξακολουθεί να διατηρεί υψηλό ταμειακό απόθεμα ασφαλείας, το οποίο προστατεύει την Ελλάδα από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις.
- (10) Ο ελληνικός τραπεζικός τομέας έχει καταστεί πιο σταθερός και ανθεκτικός σε κλυδωνισμούς αφότου ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, αλλά παραμένουν οι κίνδυνοι που κληροδοτήθηκαν, καθώς και σημαντικοί υποκείμενοι παράγοντες ευπάθειας, οι οποίοι ενισχύονται από τον αρνητικό αντίκτυπο της έξαρσης του κορονοϊού. Οι καταθέσεις εξακολουθούν να αυξάνονται σταθερά και οι τράπεζες διατηρούν επαρκή ρευστότητα, αξιοποιώντας τις ευνοϊκές συνθήκες νομισματικής πολιτικής. Το ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων στον τραπεζικό τομέα μειώθηκε σημαντικά στο 15 % τον Σεπτέμβριο του 2021 από 40,6 % τον Δεκέμβριο του 2019 ⁽¹⁰⁾, κυρίως λόγω διαφόρων τιτλοποιήσεων που υποστηρίζονται από το καθεστώς προστασίας περιουσιακών στοιχείων «Ηρακλής». Περαιτέρω προγραμματισμένες συναλλαγές στο πλαίσιο του καθεστώτος αναμένεται να εξακολουθήσουν να στηρίζουν τις ελληνικές τράπεζες στην προσπάθειά τους να καταγράψουν μονοψήφια ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων το 2022, τα οποία ωστόσο παραμένουν πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Δεν έχει πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής ο κίνδυνος σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων στην ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων μετά τη λήξη των μέτρων για τα χρεοστάσια. Ωστόσο, οι κίνδυνοι δυσμενέστερων εξελίξεων παραμένουν και θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν το 2022 μετά την άρση των υπόλοιπων προγραμμάτων κρατικής στήριξης. Η ικανότητα αποπληρωμής των χρέους τόσο των νοικοκυριών όσο και των μη χρηματοοικονομικών εταιρειών παραμένει χαμηλή, ενώ η ανεπαρκώς ανεπτυγμένη αγορά κεφαλαίων περιορίζει την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε άλλους τρόπους χρηματοδότησης πλην του δανεισμού. Οι τιτλοποιήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων έχουν ως αποτέλεσμα αυξημένες ανάγκες προβλέψεων, οι οποίες επηρεάζουν αρνητικά την κερδοφορία των τραπεζών και τις κεφαλαιακές τους θέσεις βραχυπρόθεσμα, αλλά επιτρέπουν στις τράπεζες να μειώσουν το κόστος κινδύνου στο μέλλον και να απελευθερώσουν χώρο στους ισολογισμούς τους για νέα δάνεια. Το δίπολο κρατών-τραπεζών ενισχύθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας και η συνολική ποιότητα των κεφαλαίων των τραπεζών παραμένει χαμηλή, αλλά το 2021 πραγματοποιήθηκαν επιτυχείς δράσεις ενίσχυσης του κεφαλαίου. Οι αρχές παραμένουν προσηλωμένες στην υλοποίηση σχετικών μεταρρυθμίσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα, όπως η αποτελεσματική λειτουργία του νέου πλαισίου αφερεγγυότητας, το οποίο τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 2021 και πλέον υποστηρίζεται από τη σχετική ηλεκτρονική υποδομή. Με την πρόσφατη έγκριση εκτενούς αναθεώρησης του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναμένεται επίσης να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένης της διεξαγωγής ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, ενώ συνεχίζονται οι εργασίες για την ενίσχυση της λειτουργικότητας της πλατφόρμας ηλεκτρονικών πλειστηριασμών και για την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης των συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων αφερεγγυότητας νοικοκυριών και των κρατικών εγγυήσεων που έχουν καταπέσει. Ο αντίκτυπος των εν λόγω μεταρρυθμίσεων θα εξαρτηθεί από την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίησή τους, αλλά είναι θετικό το γεγονός ότι η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη οφειλών έχει εκκινήσει εκ νέου, μετά τις διαταραχές στις δικαστικές διαδικασίες λόγω της πανδημίας.
- (11) Επιπλέον, οι αρχές ενέκριναν ορισμένες άλλες βασικές μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας, οι οποίες είναι σημαντικές για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των οικονομικών δυσκολιών της Ελλάδας, παρά τις καθυστερήσεις που σημειώθηκαν σε ορισμένους τομείς, εν μέρει λόγω των προκλήσεων που δημιουργήθηκαν από τη συνεχιζόμενη πανδημία και, πιο πρόσφατα, τις δασικές πυρκαγιές το καλοκαίρι του 2021. Ειδικότερα, οι αρχές ενέκριναν μισθολογική μεταρρύθμιση για την Αρχή Δημοσίων Εσόδων, η οποία θα της επιτρέψει να προσελκύσει και να διατηρήσει ειδικευμένο προσωπικό, καθώς και μεταρρυθμίσεις στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, οι οποίες θα βελτιώσουν το λογιστικό σύστημα και το σύστημα παρακολούθησης των ταμειακών ροών. Οι αρχές αύξησαν περαιτέρω σημαντικά το μερίδιο των κεντρικών δημόσιων συμβάσεων για αγορές στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και εξακολουθούν να ανακτούν από τους παρόχους ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης τυχόν υπερβολικές δαπάνες που υπερβαίνουν τα νομοθετικά καθορισμένα όρια δαπανών. Ολοκλήρωσαν επίσης την εφαρμογή του προγράμματος

⁽¹⁰⁾ Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, μετρήσεις σε επίπεδο μεμονωμένων επιχειρήσεων.

Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης και προέβησαν σε επανεξέταση του συστήματος επιδοτήσεων για τις τοπικές δημόσιες συγκοινωνίες. Τα εν λόγω μέτρα αναμένεται να αυξήσουν την αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών και την είσπραξη εσόδων, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση του υψηλού δείκτη χρέους στο μέλλον. Η αγορά εργασίας αναμένεται να ωφεληθεί από τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας και την ομαλή εφαρμογή των επικαιροποιήσεων των κατώτατων μισθών. Επιπλέον, η κυβέρνηση ολοκλήρωσε τη μεταρρύθμιση στον τομέα της ενέργειας και θέσπισε νομοθεσία για την αδειοδότηση επενδύσεων ώστε να απλουστευθούν οι σχετικές διαδικασίες. Οι αρχές θέσπισαν επίσης περιβαλλοντικά κριτήρια εναρμονισμένα με τη νομοθεσία της ΕΕ για την αξιολόγηση των οικονομικών δραστηριοτήτων και εξασφάλισαν μεγαλύτερη διαφάνεια στο πλαίσιο επιθεωρήσεων για την εποπτεία των οικονομικών δραστηριοτήτων και των αγορών προϊόντων. Όλα αυτά αναμένεται να συμβάλουν στη σημαντική μείωση της επιβάρυνσης του βιομηχανικού τομέα, στη στήριξη των ιδιωτικών επενδύσεων και των εξαγωγών, καθώς και στην αύξηση της παραγωγικότητας στο μέλλον. Οι αρχές ολοκλήρωσαν επίσης επιτυχώς ορισμένες εμβληματικές πράξεις ιδιωτικοποίησης και εξακολουθούν να βελτιώνουν τη διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων σε συνεχή βάση. Η αποδοτικότητα του δημόσιου τομέα αναμένεται να υποστηριχθεί περαιτέρω από μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην αύξηση της ανεξαρτησίας και της λογοδοσίας των ανώτερων διοικητικών στελεχών της δημόσιας διοίκησης, καθώς και στη συνεχή αξιολόγηση των επιδόσεων των δημόσιων υπαλλήλων. Ορισμένες ειδικές δεσμεύσεις παραμένουν εκκρεμείς και οι αρχές εξακολουθούν να σημειώνουν πρόοδο προς την ολοκλήρωση της υλοποίησής τους⁽¹⁾. Οι μεταρρυθμίσεις που δρομολογήθηκαν στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας συμπληρώθηκαν από ευρύτερες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά το πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις, την πρόσβαση σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, την εκπαίδευση, τη διαχείριση των δημόσιων επενδύσεων ή τις μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση του συντονισμού σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης.

- (12) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι έχουν βελτιωθεί, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν οι συνθήκες που δικαιολογούν τη θέση σε ενισχυμένη εποπτεία, σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013. Ειδικότερα, η χρηματοπιστωτική σταθερότητα της Ελλάδας ενισχύθηκε, αλλά εξακολουθούν να υφίστανται κίνδυνοι δυσμενέστερων εξελίξεων. Ταυτόχρονα, οι κίνδυνοι δευτερογενών επιπτώσεων σε άλλα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ έχουν μειωθεί σημαντικά.
- (13) Ως εκ τούτου, η Ελλάδα πρέπει να ολοκληρώσει την εφαρμογή των μέτρων, τα οποία παρατίθενται σε παράρτημα της δήλωσης της Ευρωομάδας, της 22ας Ιουνίου 2018, και αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των πηγών ή των δυνητικών πηγών δυσκολιών, καθώς και στη στήριξη μιας ισχυρής και βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης.
- (14) Για να αντιμετωπιστούν οι υπολειπόμενοι κίνδυνοι και να παρακολουθείται η εκπλήρωση των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί, κρίνεται αναγκαίο και σκόπιμο να παραταθεί η ενισχυμένη εποπτεία για την Ελλάδα σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013.
- (15) Με επιστολή που εστάλη στις 21 Δεκεμβρίου 2021, δόθηκε στην Ελλάδα η δυνατότητα να διατυπώσει τις απόψεις της σχετικά με την αξιολόγηση της Επιτροπής. Στην απάντησή της στις 10 Ιανουαρίου 2022, η Ελλάδα συμφώνησε σε γενικές γραμμές με την αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με τις οικονομικές προκλήσεις που η ίδια αντιμετωπίζει. Η εν λόγω αξιολόγηση αποτελεί τη βάση για την παράταση της ενισχυμένης εποπτείας.
- (16) Η Ελλάδα θα εξακολουθήσει να επωφελείται από την τεχνική υποστήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, το οποίο θα στηρίξει τα κράτη μέλη, ιδίως κατά την κατάρτιση και την εφαρμογή των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (17) Η Επιτροπή προτίθεται να συνεργαστεί στενά με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας για την εφαρμογή της ενισχυμένης εποπτείας, στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η περίοδος ενισχυμένης εποπτείας της Ελλάδας βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013, η οποία ενεργοποιήθηκε με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/1192, παρατείνεται για περαιτέρω περίοδο έξι μηνών, αρχής γενομένης από την 21η Φεβρουαρίου 2022.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ελληνική Δημοκρατία.

⁽¹⁾ Βλέπε π.χ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Έκθεση ενισχυμένης εποπτείας — Ελλάδα, Νοέμβριος 2021, COM(2021) 916 και εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας και τη συνδεδετική αξιολόγηση της Επιτροπής, SWD(2021) 155.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2022.

Για την Επιτροπή
Paolo GENTILONI
Μέλος της Επιτροπής
